

ESIOPETUKSEN OPETUSSUUNNITELMAAN PERUSTUVA LUKUVUOSISUUNNITELMA

Lukuvuosi 2023–2024

Päiväkoti: Koulukallio-Serlapuisto

Esiopetusyksikkö: Koulukallio

Esiopetusyksikön yhteistyökoulu: Siivikkalan koulu

Käsitelty päiväkodissa (pvm.) 25.9.2023

ESIOPETUKSEN YLEINEN JÄRJESTÄMINEN

Työ- ja loma-ajat

Lukuvuosi 2023–2024 (768 tuntia)

Syyslukukausi	9.8 - 22.12.2023
Syysloma (vko 42)	16. – 22.10.2023
Kevätlukukausi	8.1. – 1.6.2024
Talviloma (vko 9)	26.2. – 3.3.2024
Pääsiäisloma	28.3. – 1.4.2024

ESIOPETUSRYHMÄN TOIMINTAKULTTUURI

Toiminnan periaatteet ja työtavat

Esiopetusvuoden aikana harjoitteleminen sekä pienryhmässä että isommassa ryhmässä toimimista, jotta lapset oppivat eri kokoisissa ryhmissä työskentelyä ja valmistautuvat myös koululuokassa työskentelyyn. Koululuokassa työskentelyyn valmistaa myös toteutettava joustava esi- ja alkuopetus, joka muun muassa madaltaa kynnystä koulun aloittamiseen.

Toiminnan toteuttaminen pienryhmissä on hyvä tapa harjoitella yhdessä neuvottelua, sopimista ja ongelmanratkaisua. Pienryhmässä lapsi pääsee oppimaan tekemällä ja aremmatkin lapset tulevat kuulluiksi. Kasvattajan on helppo havainnoida lapsen toimintaa, kun aikuinen ja lapset ovat yhdessä sitoutuneita ryhmän toiminnan suunnitteluun ja toteutukseen.

Jokaista lasta huomioidaan yksilönä ja pyrimme antamaan rohkaisevaa ja kannustavaa palautetta sekä ryhmälle että yksittäiselle lapselle päivittäin. Työtavat ovat monipuoliset niin, että pyrimme huomioimaan jokaisen lapsen yksilöllisen tavan oppia. Työtavoissa hyödynnetään erilaisia oppimisympäristöjä, toiminnallisuutta ja yksilöllistä ohjausta.

Oppimisympäristön käyttö (Ylöjärven esiops s. 19–20)

Esiopetusryhmiemme oppimisympäristöinä toimii lukuisia tiloja ja paikkoja. Esiopetusryhmiä on kolme, joista yksi on päiväkodin toisessa kerroksessa ja kaksi ryhmistä toimii koulun tiloissa. Päiväkodin puolella toimiva ryhmä käyttää koulun puolen tiloja aina perjantaisin, jolloin on mahdollista toimia myös yli ryhmärajojen. Koululla toimivat ryhmät toimivat paljon yhdessä ja esimerkiksi eskaritoimet tehdään pienryhmissä, joissa on kaikissa molempien ryhmien lapsia.

Esiopetuksen fyysiset tilat palvelevat hyvin lasten leikkiä ja oppimista. Välineet ovat helposti saatavilla ja meillä on rauhallisia tiloja itsenäiselle toiminnalle ja yhteiselle tekemiselle. Lapset ovat saaneet myös vaikuttaa tilojen järjestykseen sekä leluihin. Kiinnitämme huomioita ryhmien kokoon, jotta meillä olisi tilaa ja rauhaa ohjatulle ja itse valitulle toiminnalle. Rauhallinen oppimisympäristö tukee oppimista ja toimimmekin pienryhmissä mahdollisimman usein. Oppimisympäristöjä muokataan pitkin kautta tarpeen, lasten ideoiden ja kiinnostuksenkohteiden mukaan. Korostamme työrauhan antamista. Psykkistä ja sosiaalista oppimisympäristöä turvaavat yhdessä lasten kanssa sovitut reilun kaverin säännöt ja toimintatavat.

Käytämme koulun pihaa ja kenttää. Koulun tiloissa toimivat ryhmät ulkoilevat pääsääntöisesti koulun pihalla. Meillä on myös käytössä eskariryhmille koulun sali aina keskiviikkoisin tunnin ajan.

Siivikkalan koulumetsässä pyrimme käymään viikoittain aistimassa metsän tunnelmaa, rauhoittumassa, ihmettelemässä luontoa ja vuodenaikojen vaihtumista. Metsä tarjoaa tilaa rauhoittumiselle, mutta paikan myös seikkailulle ja vauhdikkaammalle pitkäkestoiselle tai lyhyelle leikille. Metsä on tarpeen mukaan lapselle muuntuva oppimisympäristö, jossa on mahdollista toteuttaa niin erilaisia ohjattuja toiminnallisen oppimisen tilanteita kuin vapaata leikkiäkin.

Siivikkala on päiväkotimme ja eskarimme lasten kotipaikka. Leikkipuistoissa käydään ulkoilemassa ja seikkailemassa, ja pellolle tehdyllä hiihtoladulla hiihtämässä. Lintujen tähystyspaikalla on mahdollisuus käydä katsomassa vesilintuja ja ihmettelemässä järven jäätymistä. Näsijärven rannassa käymme retkellä ja järvellä mahdollisuuksien mukaan pilkillä. Myllypuro tarjoaa hienon mahdollisuuden tutkia virtaavaa vettä.

Bussilla pääsemme hyödyntämään Tampereen kaupungin moninaisia palveluita toreista ja puistoista kulttuuripalveluihin. Myös Lielahden kirjasto on vierailukohteenamme.

Lapsen oppimisen ja hyvinvoinnin tukeminen, kestävä elämäntapa (Ylöjärven esiops s. 32–34)

Esiopetuksessa ohjataan ja opetetaan lasta kestäväan ja eettisesti vastuulliseen toimintaan. Kestävä elämäntapa kuuluu osana Ylöjärven varhaiskasvatuksen arvo perustaan.

Varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa tunnistetaan ja toimitaan kestävan elämäntavan periaatteiden mukaan. Tämä luo perustaa ja ymmärrystä ekologisesta kestävydestä, joka osaltaan on edellytyksenä sosiaaliselle kestävyydelle ja ihmisoikeuksien toteutumiselle.

Esiopetuksen toiminnassa huomioidaan kestävan kehityksen tärkeys muun muassa kierrättämällä ja materiaalien säästäväisellä käytöllä.

Aikuisia ja lapsia kohdellaan kunnioittaen ja tasavertaisesti, opetellaan toisten auttamista. Pyrimme aikaansaamaan sellaisen toimintaympäristön sekä -kulttuurin, jossa lapsi saa kokemuksen turvallisuudesta ja tasavertaisuudesta niin omaan itseän kohdistuvana kuin muiden kohteluun kannustavana toimintatapana. Otetaan huomioon perheiden sekä lasten ajatuksia ja toiveita.

Leikki ja toiminnallisuus opetuksessa (Ylöjärven esiops s. 24–25)

Leikki on tärkeä osa lapsen kehitystä. Sen avulla lapsi harjoittelee monia eri elämän taitoja. Haluamme muokata oppimisympäristöjämme leikkiin innostavaksi. Suunnittelemme tiloja leikkiin kutsuvaksi yhdessä lasten kanssa. Leikkivälineitä vaihdellaan tiloissa lasten kiinnostuksen mukaan. Kiinnitämme huomiota siihen, että leikkivälineet ovat helposti lasten saatavilla. Aikuinen ohjaa leikkiä niin, että lapset, joiden on hankala kiinnittyä leikkiin tai löytää kaveria, saavat tarvitsemansa tuen ja ohjauksen. Leikissä läsnä oleminen on myös luonnollinen ja helppo tapa havainnoida lapsia ja heidän keskinäisiä suhteitaan. Kiinnitämme huomiota pienissä ryhmissä toimimiseen, että lapsilla olisi rauha ja mahdollisuus pitkäkestoiseen leikkiin. Leikkiä hyödynnetään esimerkiksi numeroiden ja kirjainten opettamisessa.

Toiminnallisuus huomioidaan arjessa mahdollisimman monipuolisesti. Lapsia aktivoidaan leikki- ja opetustilanteissa esim. toimimaan aikuisen apulaisena, järjestelemään tiloja, auttamaan valmisteluissa sekä siivoamaan toiminnan jälkeen omat jäljet. Näin toiminta näyttäytyy lapselle kokonaisvaltaisena ja motivoivampana. Myös eskaritehtävissä hyödynnetään toiminnallisuutta esimerkiksi siirtämällä opetusta ulos ja hyödyntämällä luonnonmateriaaleja sekä toiminnallisin metodein.

Digitaitojen tukeminen

Esiopetuksessa edistetään lasten tieto- ja viestintäteknologian osaamista, muun muassa tutustumalla erilaisiin välineisiin ja peleihin. Päiväkodillamme on käytössä iPadeja, joita esiopetuksessa hyödynnämme. IPadeilla lapset saavat esimerkiksi pelata oppimispelejä kuten EkaPeliä ja Molla ABC:ta. IPadeilla on mahdollistaa myös stop motion- elokuvien tekemisen, valokuvaamisen ja videokuvaamisen harjoittelun. Päiväkodin puolella on käytössä älynäyttö, jota voidaan käyttää yhdessä lasten kanssa ja voidaan esimerkiksi käyttää erilaisten pelien pelaamiseen.

Liikuntaan kannustaminen (Ylöjärven esiops s. 34–36)

Liikunnallisen toimintamme tavoite on innostaa ja kannustaa lapsia liikunnan iloon ja liikunnalliseen elämäntapaan. Tutustuessamme eri liikunnan muotoihin ja lajeihin korostamme lapsille, että on tärkeää opetella asioita ja välillä epäonnistuaakin. Esiopetusryhmissämme kaikki liikkuvat ja touhuavat. Keväällä toukokuussa varaamme uinnin opetusta Ylöjärven uimahallista.

Päiväkotimme ympäristö innostaa liikkumaan. Olemme kyseenalaistaneet ja purkaneet turhia rajoitteita ja kieltoja, esimerkiksi sisällä saa juosta tietyillä alueilla. Liikumme paljon erilaisissa ympäristöissä. Käytämme päiväkodin salia aktiivisesti, leikimme kentällä ja pihassa ja seikkailemme metsässä. Talvisin kentällä on luistelurata, jossa käymme luistelemassa ja hyödynnämme läheistä peltoa hiihtämiseen. Päiväkotimme yksi toimintatapa on seikkailupedagogiikka, johon luonnollisena osana kuuluu liikunta. Seikkailupedagogiikan kautta haluamme rohkaista lapsia kokeilemaan omia rajojaan.

Päiväkodin sisätiloihin on lisätty mahdollisuuksia käyttää erilaisia liikuntavälineitä muuallakin kuin salissa. Päiväkodin käytävätiloissa on mahdollista esim. pyöräillä käsivoimin liikuteltavilla istumapyörillä ja pelata sähköä. Koulun puolen tiloissa on yksi huone varattu erilaista liikuntaa varten ja olemme yhdessä koulun puolen ryhmien lasten kanssa suunnitelleet, mitä kaikkea liikuntaa ryhmässä toteutetaan ja jokaiselle päivälle on varattu eri toimintaa.

Vuoden aikana aiomme kokeilla monipuolisesti eri liikuntalajeja sekä perinteikkäitä kausilajeja kuten hiihtoa ja luistelua. Painotamme myös perusliikuntataitojen harjoittelua (mm. juoksu, ryömiminen, kieriminen, hyppiminen, kuperkeikka, kiipeily) erilaisin pelein ja leikein.

Lukevaan elämäntapaan innostaminen ja tukeminen

Esiopetuksessa on esillä kirjoja, joita lapset saavat itsenäisesti lukea ja katsella. Ryhmissä luetaan satuja ja kirjoja sekä kuunnellaan satuja ja tarinoita digitaalisesti kuten satu-cd:itä tai verkkotarjontaa hyödyntäen. Kirjastoauto käy viikoittain. Siellä vieraillemme mahdollisuuksien mukaan myös lasten kanssa. Tutustumme erilaiseen kirjallisuuteen ja tietokirjoihin, luemme kuvakirjoja ja pidempiä tarinoita ja runoja sekä loruttelemme. Runottaminen ja saduttaminen innostavat lapsia. Kannustamme myös perheitä lukemaan erilaisin tempauksin. Lisäksi luemme lasten omia kirjoja. Kirjastoauto käy viikoittain ja käymme lasten kanssa muutamien viikkojen välein hakemassa kirjoja ryhmän yhteiseen käyttöön.

Hyvinvointi ja turvallinen arki (OPH 2022)

Esiopetuksessa pidetään huolta koko yhteisön fyysisestä, psyykkisestä ja sosiaalisesta turvallisuudesta. Lasta tulee suojata väkivallalta, kiusaamiselta ja muulta häirinnältä. Lapsella on oikeus saada lohdutusta sitä tarvitessaan. Esiopetuksessa ei sallita kiusaamista, väkivaltaa eikä häirintää. Kiusaaminen tunnustetaan, siihen puututaan ja sitä ehkäistään tietoisesti ja suunnitelmallisesti osana toimintakulttuurin kehittämistä. Olennaista kiusaamisen ennaltaehkäisyssä on tukea lasten vertaissuhteita ja yhteisön hyvinvointia. Henkilöstöllä on keskeinen rooli lasten sosiaalisten ja emotionaalisten taitojen harjoittelun ja kehittymisen tukemisessa. Lasten kanssa opetellaan tunnistamaan ja ratkaisemaan ristiriitoja rakentavasti. Aikuisen läsnäolo ja antama ohjaus vuorovaikutustilanteissa on tärkeää. Häirintä-, kiusaamis- tai väkivaltatilanteista keskustellaan lasten huoltajien kanssa ja etsitään yhdessä ratkaisuja. (Esiops s. 23)

Päiväkodillämme on suunnitelma lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä. Se on käyty läpi henkilöstön kanssa 25.9.2023.

ESIOPETUKSEN ARVIOINTI (Ylöjärven esiops s. 25–26)

Lapsen oppimisen arviointia tehdään lapsen henkilökohtaisen oppimissuunnitelman (LEOPS) pohjalta. Tämä edellyttää jatkuvaa havainnointia ja dokumentointia. Opetushenkilöstön kanssa pohdimme lapsen hyvinvointia, oppimista ja taitojen kehittymistä sekä suunnittelemme toimintaa lapsen tarpeita tukevaan suuntaan. Syyskuun aikana ja maaliskuussa tehdään jokaiselle eskarille Lukimat- ja Lukimato-taitokartoitukset sekä tarpeen mukaan KPT-taitokartoitus, joita hyödynnetään toiminnan suunnittelussa. Kartoituksia käsitellään omassa tiimissä ja tarpeen mukaan laajemmin esimerkiksi veon kanssa. Kartoituksissa havaitut asiat käydään läpi myös vanhempien kanssa käytävissä keskusteluissa sekä syksyllä että keväällä.

Eskarin toimintaa suunnitellaan ja arvioidaan ryhmän henkilökunnan kesken tiimipalaverissa (1krt/vk), varhaiskasvatuksen opettajien pedagogisessa palaverissa (1 krt/vk) ja joustavan esi- ja alkuopetuksen palaverissa (1krt/vk). Arvioinnin pohjana ovat lukuvuosisuunnitelma, päiväkodin arvioinnin vuosikello, esiopetuksen vuosikello, turvallisuussuunnitelma, kiusaamisen ehkäisyn suunnitelma, tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistävä suunnitelma sekä asiakastyytyväisyyskyselystä nousevat tavoitteet. Myös osallisuuden toteutumista arvioidaan erikseen. Arviointia rytmittää päiväkotimme arvioinnin vuosikello, jossa olemme sopineet arviointimenetelmistä ja ajankohdista. Arviointimenetelminä käytämme esim. lapsen läheisyyden kehää ja lapsen hyvän päivän janaa.

Lapset ovat rehellisiä ja avoimia palautteen antajia luonnostaan. Lasten kuuleminen arjessa heidän hyvinvointiinsa ja esiopetuksen toimintaan liittyen ovat osa toimintaamme. Lapset arvioivat toimintaa esimerkiksi äänestyksillä. (peukkuäänestys) Syys-lokakuussa pidettävien ns. juttutuokioiden kautta jokainen lapsi tulee henkilökohtaisesti kuulluksi omista eskarikuulumisistaan. Keväällä lapset tekevät itsearviointin yhdessä opettajan kanssa, minkä yhteydessä keskustellaan myös eskarikuulumisista ja mietteistä tulevaa koulun aloitusta varten. Lapsen ääni saadaan kuuluviin myös Ylöjärven lasten laatupelin kautta. Myös joustavaan esi- ja alkuopetukseen liittyen toteutetaan lapsien itsearviointia erilaisin lomakkein.

Huoltajilta kysytään ennen lapsen esiopetuskeskusteluja näkemyksiä lapsen vahvuuksista ja tuen tarpeista ja näkemyksiä voi tuoda esiin myös keskustelun aikana. Pyrimme vanhempien kanssa avoimeen kasvatuskumppanuuteen, jossa kommunikointi molempiin suuntiin on rehellistä, luottamuksellista ja avointa. Päivittäin tuonti- ja hakutilanteessa keskustellaan lapsen päivästä ja kuulemme myös huoltajien näkemyksiä.

LASTEN JA HUOLTAJIEN OSALLISUUS ESIOPETUKSESSA

Huoltajien osallisuus esiopetuksessa (Ylöjärven esiops s. 21–22)

Vanhempien ja perheiden osallisuus toteutetaan heitä kuuntelemalla ja asioista keskustelemalla päivittäin haku- ja tuontitilanteissa. Jokaisen lapsen vanhempien kanssa järjestetään henkilökohtaiset keskustelut sekä syksyllä että keväällä, tarvittaessa myös useammin. Vanhempainilloissa ja yhteisissä tapahtumissa vanhemmat saavat yhdessä pohtia toiveitaan ja ajatuksiaan esiopetukseen ja varhaiskasvatukseen liittyen. Keväällä vanhemmat saavat kotiin täytettäväksi tiedonsiirtoon liittyen lomakkeen ennen koulun alkua.

Koulukallion päiväkodin vanhempainyhdistys toimii aktiivisesti järjestäen koko päiväkodin lasten ja vanhempien yhteisiä tapahtumia. Lisäksi vanhempainyhdistys muistaa keväisin esikoulunsa päättäviä lapsia ruusuilla.

Lapsen esiopetuksen oppimissuunnitelma

Esiopetuksen oppimissuunnitelma laaditaan yhteistyössä lapsen, vanhempien ja esiopetuksen henkilöstön kesken. Vanhemmilta kysytään etukäteen Päikyn kautta lähetettävällä kyselyllä näkemyksiä lapsen vahvuuksista ja tuen tarpeista. Lisäksi päivittäiset kohtaamiset lapsen tuonti- ja hakutilanteissa antavat vanhemmille mahdollisuuden tuoda esille itseään tai lasta askarruttavia ja kiinnostavia asioita. Lapset kertovat omat toiveensa ja tavoitteensa esiopetusvuodelle esiopetuksen oppimissuunnitelmaa laadittaessa. Lasten näkemys voidaan toteuttaa haastattelemalla, piirtämällä tai vaikkapa valokuvien avulla. Lisäksi lasten toiveita kysellään kotiin lähtevien ”toive-eläinten” muodossa, joihin saa kotona miettiä 1-2 asiaa, joita toivoo esiopetusvuodelta. Esiopetuksen oppimissuunnitelman seuranta ja arviointia toteutetaan läpi vuoden.

Lapsen esiopetussuunnitelman tavoitteiden laatimiseen ja toiminnan arviointiin käytämme apuna erilaisia alkukartoituksia luki-taidoista ja matemaattisista valmiuksista, sekä havainnointia arjessa.

Lapsen oppimisen edistymisestä ja taitojen kehittymisestä käymme keskusteluja henkilöstön kesken palaverissa, lasten kanssa kahdestaan tai yleisellä tasolla ryhmässä ja vanhempien kanssa säännöllisesti. Toiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa otamme huomioon arvioinnissa ja havainnoinnissa nousevat tarpeet.

Jokaisen lapsen kanssa pidämme ns. juttutuokion syys-lokakuussa. Se on lapsen ja aikuisen välinen kahdenkeskinen lyhyt keskustelu, jossa lapsi saa mahdollisuuden kertoa omista eskarikuulumistaan. Esiopetusvuoden keväällä käymme vanhempien kanssa läpi, miten lapsen oppiminen on edistynyt esiopetusvuoden aikana. Samalla pyydämme luvat tiedonsiirtoon koululle.

Tiedottaminen

Tiedottamisen kanavana esiopetuksessa on Päikky. Päikyn kautta tiedotamme viikkosuunnitelmistamme, lähetämme esiopetusta ja päiväkotia koskevia tiedotteita ja loma-aikojen hoidontarvekyselyjä. Myös esi- ja alkuopetuksen yhteistyöhön liittyvissä asioissa tiedottaminen tapahtuu esiopetuksen henkilöstön kautta Päikky-sovelluksella. Vanhemmilta toimia vaativaa tiedottamista teemme hyvissä ajoin. Laitamme tiedotteita myös eteisen oveen ja ilmoitustaululle. Tiedottamisesta vastuussa ovat esiopetushenkilöstö, koko päiväkotia koskevista asioista vastuussa on päiväkodin johtaja, apulaisjohtaja ja kasvatushenkilöstö. Laitamme Päikyn kautta silloin tällöin kuvia lapsista lasten kuvausluvut huomioiden. Myös Padletia voimme käyttää kuvien ja videoiden lähettämiseen, päiväkodin puolella toimivalla esiopetusryhmällä on oma Padlet ja koulun puolella toimivilla yhteinen.

YHTEISTYÖTAHOT JA -KÄYTÄNNÖT

Koulukallion päiväkodissa on kolme esiopetusryhmää, jotka kukin ovat jakautuneet toiminnassa kahdesta kolmeen pienryhmään. Yksi esiopetusryhmistä toimii päiväkodin ylimmässä kerroksessa ja kaksi ryhmää koulun lännen puoleisessa siivessä alimmassa kerroksessa. Ulkoiluissa, ruokailuhetkissä ja monissa toiminnoissa lapset ja aikuiset kohtaavat toisiaan yli ryhmärajojen. Ryhmät avustavat välillä esiopetusaikana myös toisiaan, esimerkiksi tiimipalaverien aikana.

Koulu, esiopetus ja päiväkotitoimet sijaitsevat samassa rakennuksessa. Esioppilaiden kanssa käymme syömässä koulun ruokalassa. Lapset kohtaavat päivittäin koulun opettajia ja oppilaita sekä ruokahuollon ja siivoustoimen henkilöstöä.

Joustavan esi- ja alkuopetuksen hankkeen myötä teemme säännöllistä, viikoittaista yhteistyötä koulun alkuopetuksen kanssa. Esiopetusryhmillä on alkuopetuksessa nimetty oma yhteistyöopettaja, jonka kanssa toteutetaan omassa yhteistyöryhmässä (yksi eskariryhmä + yksi ekaluokka) kaikkien hankkeeseen osallistuvien opettajien yhdessä suunnittelemaa toimintaa. Yhteistä opetusta on yhtenä päivänä viikossa.

Teemme yhteistyötä varhaiskasvatuksen erityisopettajan, veo:n, kanssa, jonka toimipiste sijaitsee koulurakennuksen tiloissa. Yhteistyö tarkoittaa konsultaatiota, veo:n havainnointivierailuja ryhmissä, palavereja. Veo osallistuu myös tehostetun- ja erityisen tuen suunnitelmapalaveriinkin. Veo käy ryhmissä kahden viikon välein tiistaisin (joka toinen viikko päiväkodin puolen ryhmässä ja joka toinen viikko koulun puolen kahdessa ryhmässä).

Ylöjärvellä toimii myös koko kaupungin esiopetusverkosto, joka kokoontuu muutaman kerran lukuvuoden aikana.

Luonteva yhteistyökumppanimme on Siivikkalan neuvola, joka sijaitsee koulurakennuksen tiloissa. Ylöjärven seurakunta on yhteistyökumppanimme katsomuskasvatukseen liittyen. Tarpeen mukaan teemme yhteistyötä myös perheneuvolan, sosiaalitoimen ja TAYS:in henkilöstön kanssa. Koulukuraattorille meillä on konsultaatiomahdollisuus.

Pirkanmaan Musiikkiopisto järjestää musiikkileikkikoulutoimintaa tiloissamme lukuvuoden aikana säännöllisesti keskiviikkoisin. Myös esiopetusikäiset lapset voivat osallistua toimintaan vanhempien harkinnan mukaan.

ESI- JA ALKUOPETUKSEN YHTEISTYÖ (Ylöjärven esiops s. 33–34)

[Esiopetuksen siirtymäkäytänteet.pdf \(ylojarvi.fi\)](#)

Siivikkalan koulun ja Koulukallion päiväkodin eskariryhmien välillä alkoi viime syksynä joustavan esi- ja alkuopetuksen hanke, jonka tavoitteena on luoda Ylöjärvelle yhteinen malli ko. toiminnasta. Hanketta koordinoi lukuvuonna 2022-2023 hanketyöntekijä Sanna-Kaisa Vähälummukka. Lukuvuonna 2023-2024 suunnittelutyössä ovat mukana 1. ja 2. luokkien opettajat sekä kaikki Koulukallion esiopettajat (4kpl). Toteutuksessa on mukana koko esiopetusryhmien henkilöstö. Esi- ja alkuopettajat kokoontuvat viikoittain tunnin ajan, niin että kerran kuukaudessa on mukana myös toisen luokan opettajat, mutta muilla kerroilla mukana on ensimmäisen luokan ja esiopetuksen opettajat. Suunnitelmat ovat yhteiset ja jokainen opettaja vetää toiminnan omassa ryhmässään ryhmän tilanteen ja tarpeet huomioiden. Jokaisesta tapaamis-/suunnittelukerrasta kerätään hanketta ja tulevaa käyttöä varten muistio yhteiseen kansioon.

Esi- ja alkuopetuksen yhteistyössä huomioidaan, että lapsen tuki säilyy isommassakin ryhmässä. Jokaisella esiopetusryhmällä on alkuopetuksessa oma yhteistyöopettaja, jonka luokan kanssa toimintaa toteutetaan.

Koulun erityisopettaja on mahdollisuuksien mukaan mukana kevätkaudella tehostetun ja erityisen tuen lasten palaverissa. Tulevan syksyn alkuopetuksen opettajat vierailevat ryhmissämme yleensä keväällä. Kouluun tutustumisen päivä on keväällä ja tiedonsiirto esiopetuksen oppilaista pidetään huhti-toukokuussa.

Keväällä ennen tiedonsiirtopalaveria vanhemmat saavat kotiin täytettäväksi lomakkeen, joka siirretään kouluun lapsen tietojen mukana. Myös lapsella on oma kaavake, jossa hän arvioi omaa osaamistaan. Lomakkeet siirretään tiedonsiirrossa vanhempien luvalla koululle. Tiedonsiirtoon sovitaan yksi päivä, jolloin kaikki esiopettajat siirtävät tiedon kaikille tuleville ensimmäisen luokan opettajille ja erityisopettajalle.

PEDAGOGINEN TUKI

Jokaiselle lapselle laaditaan vanhempien kanssa oma esiopetussuunnitelma eli LEOPS. Tarvittavat tukitoimet lapsen kehityksen eri alueilla kirjataan suunnitelmaan. Tuemme lapsia esiopetuksessa pienryhmä- ja yksilötyöskentelyn sekä selkeän päiväjärjestyksen avulla. Esikoulussa tutut ja turvalliset aikuiset luovat myönteisen ja kannustavan ilmapiirin lapsen kehittymiselle ja oppimiselle. Esiopetuksen henkilöstöllä on mahdollisuus konsultoida varhaiskasvatuksen erityisopettajaa ja erityisopettaja käy ryhmässä, joka toinen viikko päiväkodin puoleisessa ryhmässä ja joka toinen viikko koulun puoleisissa kahdessa ryhmässä.

Lasten kanssa laadimme lukuvuoden alussa yhdessä toimimisen säännöt, joiden toteutumista arvioimme yhdessä. Kertaamme myös sääntöjä eskarissa yhdessä lukuvuoden aikana. Loogisista seuraamuksista keskustellaan ja sovitaan sekä lasten, vanhempien että henkilöstön kesken. Pääsääntöisesti eskarissa tapahtuneet asiat selvitetään loppuun asti eskarissa. Tunne- ja vuorovaikutustaitojen opettelu ovat toimintamme lähtökohtia. Pienryhmätoiminta ja muut erilaiset yhdessä työskentelyn muodot tukevat lapsen taitojen kehittymistä. Opetuksessa käytämme mahdollisimman paljon havainnollistavaa materiaalia (kuvat, piirtäminen, sektorikello, kartat, esineet). Lapselle mahdollistamme myös rauhoittumisen hetket päivän aikana.

Käytössä on kolmitasoinen tuki. Tehostetun tuen suunnitelma tehdään yhteistyössä ryhmän varhaiskasvatuksen opettajan, varhaiskasvatuksen erityisopettajan sekä vanhempien kanssa. Tämän suunnitelman pohjana on pedagoginen arvio, jonka tekee ryhmän opettaja. Arviossa kuvataan lapsen sen hetkiset valmiudet sekä kasvuun ja kehitykseen liittyvät erityistarpeet, sekä lapsen vahvuudet. Lisäksi kirjataan, millaisia tukitoimia järjestetään. Verkostopalaverit lapsen mahdollisten terapeuttien kanssa ovat tärkeä osa tehostetun tuen toteutumista. Tehostetun tuen toteutumista arvioidaan vanhempien, lapsen, esiopettajan ja varhaiskasvatuksen erityisopettajan kesken.

Lapsen erityisen tuen järjestäminen pohjautuu esiopetuksessa laadittavaan lapsen henkilökohtaisen opetuksen järjestämistä koskevaan suunnitelmaan (HOJKS). Suunnitelma on pedagoginen asiakirja, johon kirjataan erityisopetuksen järjestämiseen liittyvät asiat, opetuksen keskeiset tavoitteet, sisällöt sekä oppimisympäristöön ja opetusmenetelmiin liittyvät seikat. Suunnitelma laaditaan yhteistyössä huoltajien kanssa. Erityinen tuki koostuu erityisopetuksesta ja muusta tarvittavasta tuesta. Varhaiskasvatuksen johtaja tekee hallinnollisen päätöksen erityisestä tuesta. Päätös perustuu lapsen ja hänen vanhempiensa kuulemiseen sekä pedagogiseen selvitykseen, jonka tekee varhaiskasvatuksen erityisopettaja.

Koulun erityisopettajan esioppilaille antama tuki painottuu kevätlukukaudelle ja erityisesti lapsille, joilla on tehostettu tai erityinen tuki. Koulun erityisopettaja osallistuu keväällä tehostetun- ja erityisen tuen lasten kouluun siirtopalaveriin. Esiopettajat voivat pyytää konsultointiapua tai vierailua eskariin koulukuraattorilta ja koulupsykologilta. Kuraattori ja psykologi tulevat esittäytymään ryhmille syyslukukaudella.

ESIOPETUSRYHMÄN OPISKELUHUOLTO

Esiopetusryhmän käytettävissä olevat oppilashuoltopalvelut

Ammattinimike ja nimi

lääkäri
terveydenhoitaja
psykologi
kuraattori

Merja Hietanen
Milla Lääperi
Bettina Tavinen
Mari Laaksonen

Esiopetuksen toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhoollon edistämiseksi

Opiskeluhoollon henkilöstö (koulukuraattori ja koulupsykologi) käyvät syksyn aikana esittäytymässä esiopetusryhmissä ja kertomassa työstään. Tarvittaessa tehdään yhteistyötä koulukuraattorin kanssa esim. kaveritaitoihin liittyvien ryhmien suunnittelussa ja toteutuksessa.

Esiopetusyksikön yhteisöllisen opiskeluhoolloryhmän kokoonpano, kokoontumisaikataulu sekä toiminnan sisältö

Esiopetusyksikön yhteisöllistä opiskeluhoolloryhmää johtaa päiväkodin johtaja. Hän kutsuu koolle yhteisöllisen opiskeluhoolloryhmän. Siihen osallistuvat käsiteltävän asian mukaan esiopettajat, lastenhoitajat, varhaiskasvatuksenerityisopettaja, kuraattori, psykologi, kouluterveydenhoitaja ja lasten sekä huoltajien edustajat. Tarpeen mukaan asian käsittelyyn voi osallistua myös muiden asiantuntijoiden tai yhteistyö tahojen edustajia. Ryhmä kokoontuu 4 krt vuodessa. Kokoontumisissa käsitellään opiskeluhoollon vuosikellon mukaisia sisältöjä.

Opiskeluhoollon yhteistyö lähikoulun kanssa

Tehdään kiinteää yhteistyötä arjessa ja tarvittaessa kutsutaan koolle yhteisöllinen opiskeluhoolloryhmä, mikäli joku yhteinen asia tarvitsee käsittelyä.

Esiopetusryhmässä on keskusteltu lasten kanssa yhteisistä toimintatavoista ja laadittu lasten kanssa säännöt (pvm.) 14.8.2023

Toimintatapa esiopetusryhmässä poissaolojen seuraamiseen ja niihin puuttumiseen

Selittämättömät poissaolot otetaan puheeksi huoltajien kanssa. Kirjallinen poissaolohakemus yli 5pv poissaoloihin.

Kuvaus esiopetusryhmän kuljetusten odotusaikoja ja turvallisuutta koskevasta toiminnasta (jos ryhmässä on kuljetettavia lapsia)

Taksilla kulkevien esioppilaiden vanhempien kanssa keskustellaan etukäteen kulkemista koskevat käytännöt (mistä /mihin asti lapsi saatetaan, missä ollaan vastassa). Mahdollisen odotteluajan lapsi on omassa esiopetusryhmässään.

Toimenpiteet tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi (yksilökohtainen opiskeluhoolto)

Mikäli jollakin lapsen kanssa työskentelevällä henkilöllä herää huoli lapsesta, hän voi aloittaa yksilökohtaisen opiskeluhoollon. Tällä tarkoitetaan kouluterveydenhuollon palveluja, opiskeluhoollon kuraattori- ja psykologipalveluja sekä yksittäistä oppilasta koskevaa monialaista yksilökohtaista opiskeluhoolltoa, jota toteutetaan monialaisessa asiantuntijaryhmässä. Siinä seurataan ja edistetään lapsen kokonaisvaltaista terveyttä, hyvinvointia, osallisuutta ja oppimista, ehkäistään ongelmia ja tarjotaan varhaista tukea. Yksilökohtainen opiskeluhoolto perustuu aina huoltajan suostumukseen. Lapsen osallisuus ja mielipiteet otetaan huomioon toimenpiteissä ja ratkaisuihin hänen ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti. Yksilökohtaisessa työssä noudatetaan tietojen luovuttamista, saamista ja salassapitoa koskevia säännöksiä.

Esiopetusryhmän käytännöt lapsen ohjaamisessa opiskeluhoitopalveluihin

Mikäli huoli lapsesta herää, keskustellaan huoltajien kanssa tilanteesta. Mikäli vanhemmat antavat luvan, voidaan konsultoida oppilashuollon henkilöstöä ja tarvittaessa kutsua hänet lapsen palaveriin mukaan.

Esiopetusryhmässä käytettävät menettelytavat asiantuntijaryhmän kokoamisessa ja suostumuksen hankkimisessa

Vanhempien suostumuksella kutsutaan koolle yksilöllinen opiskeluhoitoryhmä. Tapaamisen alussa kirjataan lapsen ja huoltajan suostumus ryhmän jäsenten läsnäoloon ja pyydetään tähän huoltajan allekirjoitus. Suostumuslomake löytyy Ylönetistä.

Opiskeluhoitokertomusten laatimisen ja säilyttämisen menettelytavat esiopetusryhmässä

Palaverin kirjaukset tehdään Ylönetistä löytyvään opiskeluhoitokertomus-lomakkeeseen. Opiskeluhoitokertomusta ja suostumuslomaketta säilytetään päiväkodin lukitussa kaapissa ja niihin on lukuoikeus ainoastaan asiantuntijaryhmän jäsenillä.

Lapsen erityisruokavallion tai lääkityksen järjestäminen esiopetusryhmässä lääkehoidon suunnitelmat, ruokavaliot keittiölle

Yhteistyön järjestäminen lasten ja heidän perheidensä sekä esiopetuksessa työskentelevien ja muiden lasten hyvinvointia tukevien tahojen kanssa

Opiskeluhoitotyöstä tiedottaminen esiopetusryhmän lapsille, huoltajille ja yhteistyötahoille:

Vanhempainillassa veo kertoo opiskeluhuollosta ja syksyn aikana kuraattori ja psykologi kiertävät esiopetusryhmissä esittäytymässä ja kertomassa työstään.

Esiopetusryhmän toimintatavat lasten ja huoltajien osallistamisessa opiskeluhoillon suunnitteluun, arviointiin ja toimintaan:

Yksilöllisen oppilashuollon kohdalla lapset ja huoltajat osallistetaan opiskeluhoillon suunnitteluun, arviointiin ja toimintaan yksilöllisen arvioinnin pohjalta.

Esiopetusryhmän toimintatavat opiskeluhoitopalvelujen työntekijöiden ja muiden opiskeluhoillon yhteistyötahojen kanssa:

Teemme aktiivista yhteistyötä työntekijöiden ja yhteistyötahojen kanssa.

Suunnitelmat lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä kriisisuunnitelma

Tapaturmien ehkäiseminen sekä ensiavun järjestäminen ja hoitoonohjaus,

ohje käsitelty päiväkodissa (25.9.2023)

Suunnitelma lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä kriisisuunnitelma, käsitelty päiväkodissa (25.9.2023)